

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Op ravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Liberalcev žuganje.

Nemški mojster Göthe je izrekel pri nekej priložnosti še dan denes veljavni in toliko citirani stavek: Nur Lumpe sind bescheiden.

Sinovi, otroci tega velikana, naši narodni nasprotniki so si bili do sedaj vedno v svesti tega načela, zasmehovali so nas in posebno Čeha ob času njihove abstinentne politike, ter jih zmerjali z nezrelimi fantalini, brez patriotizma in domorodne zavesti, sami pa so jezdarili, se ve da, le lopovi pobešajo v boji glavè, konja visoke politike nad vsemi narodi šire Avstrije, ako niso trobili v njihov edino izveličevalni germanizatorski rog.

Kako se čudno vse spreminja na svetu. Tudi „deutsche Sitte“, „deutscher Charakter“ se majeta in sicer prav kmalu, ko pihlja lahen nasproten vetrič.

Uže denes namreč bledé ti nemški pionirji ter štejejo dni, kedaj hočejo strupeno orožje vreči v grm, mi pravimo isto strupeno orožje, s katerim so decenije in decenije brisali pravice narodov raz političnega programa. Uže denes se spreminja njihovo prejšnje načelo „nur Lumpe sind bescheiden“, v lasten pamflet, ki se zove: nur Kämpfer mit vergifteten, unerlaubten Waffen sind feige“.

Po nemških novinah veje namreč nekako čudno soparen zrak, ki izliva posebno na krive nosove Abrahamove žurnalistike smrtne kaplje, ki se javljajo v izdihih: če ima še kedo pravico v Avstriji, kakor mi, peščica Nemcev in renegatov, pa gremo, pa zavežemo beraško culo, iz katere smo sipali do sedaj milosti in ženijalne napredke, potem spoznate stoprv, da brez nas vladati nij mogoče, da smo mi steber domovine. Ko bi ne vedeli, da je to arogantno stokanje le sad peščice obrezanih pisarjev, posvetili bi z drugo lučjo takovej nesramnosti domu, ter vprašali, revice, kedo vas je legitimiral, da govorite v imenu nemškega naroda v Avstriji, kakor da bi bila tako zvana liberalna klika vaša in pa nemški narod identična, kakor da bi se pošteni nemški politikarji ne sramovali sami vaše judovske predrznosti, ki le povsod na svojo roko dobiček išče in zaradi tega razprtije dela.

Da, daleč ste prišli vi bankerotni psevdoliberalci, duri vam zapira uže vsaka poštena hiša, kar smo videli posebno ob svečanosti poroke cesarjevega naslednika, ko se je sicer najpriprostejim deputacijam stiskala roka.

Zdaj pa greste, pravite. To je logično v resnici. Ko igralec zaigra pri hazardu zadnji vinar, tudi pravi, zdaj grem, in — nekaj trenutkov pozneje ga potegnejo s prestreljenimi prsi raz cestnega blata; ko zapravi slab kucec s popačenim blagom zadnji kredit — pa gre ali ga denejo pod ključ.

Tudi vi greste, pravite. Dober pot vam želimo posebno mi Slovenci, a daleč čez avstrijske meje, čim dalje tem bolje, nesite svoje brutalne namere.

Vi greste sami, to je do sedaj najbolj važno in značajno vaše delo, če je v resnici izvršite.

Znamenje zdravega telesa je, da rane in gobe, ki so se zaredile na njem, odpadejo same. Na naših svetih avstrijskih tleh nij prostora za ideje velikonemških liberalcev, ki kalijo mir, složno delo mnogojezičnih narodov.

Dober pot vam še enkrat voščimo. Pa brez zamere! Videti hočemo, kedo se bode jokal za vami. Pošten konservativen Nemec getovo ne.

Res ena največjih zmag pravične avstrijske politike se bode praznovala tedaj, ko se izgubite v svojem šovinizmu in tedaj stoprv se bode pričelo pravo delo vseh avstrijskih narodov, a ne v zatiranje drug drugega, temuč v blagor daleč zaostalih posameznih ljudstev.

Srečen pot lažiliberalizem! Na mejo za taboj pa varuhe pravice se svetlimi meči, da se nikdar ne vrneš več. L—s.

Govor slovenskega poslanca dr. Tonklija.

(Konec.)

S tem programom so se moji volilci popolnoma skladali; iz tega pa očitno sledi, da oni — namreč Slovenci — najprej želé, da bi se gojil njih jezik slovenski in da poleg tega poučevanje nemškega jezika ravno tako malo izključujejo kot jaz. S tem je popolnem spodkopana trditev g. poslanca tržaške kupčijske zbornice in tu pač smem izreči, da so o željah in zahtevah slovenskih volilcev gotovo bolj podučni slovenski poslanci, nego g. poslanec tržaške kupčijske zbornice. Da sem se pritoževal zaradi tlačenja slovenskega jezika, da se celo brani naučiti se ga, to je resnica, a g. poslanec Teuschl nij navedel ni jednega fakta, ki bi temu oporekal.

Napake v Istri sem denes z nova omenil, in kolike napake se v tem oziru godé na Korškem, za to sem v predzadnji seji naštel dovolj fakt in teh nikdo nij spodbil. G. poslanec je rekel, moj program glede na srednje šole se ne dá izvršiti, rekel je, da nij mogoče nižje razrede ločiti v vstricne oddelke in v njih v materinščini poučevati, potem pa v višjih razredih zopet združiti Slovence in Italijane ter jih skupaj z nemškim učnim jezikom poučevati. Temu nasproti naj le omenim, da sem govoril s premnogimi strokovnjaki in šolniki in skoro vsi so se zlagali z mojim programom.

In prepričan sem, da se bodo učenci v višjih razredih ložje in vspešnejše poučevali z

nemškim učnim jezikom, ko so se na podlagi materinščine privadili v štirih nižjih razredih nemškega jezika, gotovo dosta vspešnejše, kot če iz narodne ljudske šole prestopajo v srednje šole ter se tu h kratu v vseh predmetih nemški poučujejo. Izmej teh dveh naredeb, mislim, se moja priporočila sama ter bi imela prednost imeti pred dosedanjo vladno.

Kar pa se tiče slabih nasledkov o vsiljenj vpeljavi nemškega jezika v ljudske šole in o poitalijančevanji ali ponemčevanji slovenskega naroda, tu moram pač z nova pritrditi mojim besedam. Povdarjal sem, kake nevarnosti izvirajo iz poitalijančevanja slovenskega naroda. Dalje naj tu omenim, da od leta 1862 na Primorskem nij bilo nobene politične tožbe, v kateri bi bili slovenski sinovi zatoženi, pač pa je bilo mnogo zatožencev italijanskega jezika in mej njimi premnogo odpadnikov ali renegatov. Pač lahko rečem, da odpadniki so najnevarnejši ljudje, kajti zmirom in povsodi se morajo ponašati in ravnati jako strastno ter pri novej narodnosti stati na prvej straži, da s tem vsaj nekoliko odstranijo naravno nezupnost naroda, h kateremu so pristopili. Tega pač ne bode nikdo tajil, kajti zgodovina to očitno spričuje. S tem tudi nijsem sumičil italijanskih prebivalcev, ampak sem le pokazal na posamezne dogodke; jaz sem celo potegnil se za italijanske prebivalce na Goriškem, kar se tiče njih udanosti do cesarske hiše ter rečem, da se Slovenci in Italijani na Goriškem mej soboj skušajo, kako bi bolj pokazali svojo udanost državi in presvitlej vladarskej rodovini.

Kar se tiče onih besed, s katerimi je g. poslanec Teuschl zagovarjal nj. ekscelenco c. kr. namestnika tržaškega, ne morem umakniti le jedne besede ter vse svoje trditve z nova povdarjati. Navedel sem dogodek, ki se je zgodil v deželi v pričo mene — in vsaka moja beseda je gola resnica.

Namestnik je trdil, da je didaktična napaka, da je napačno načelo, če učitelj dijaku, ki ne razume tujega poučnega jezika, predmet pojasnuje v znanej mu materinščini. Da so na te besede naslonjene moje posledice bile popolnoma opravičene, mi bode pač vsak rad pritrdil. Tu ne morem tudi zamolčati, da je zelo zaželeno ter da je v korist uprave celo potrebno, da zna namestnik jezik dveh tretjin onih prebivalcev, katerim upravo vodi. (Prav dobro! prav resnično! na desnici.) Slavni zbor! to spričuje tudi naš preljubljeni vladar. Deputacije slovenskega naroda sprejema slovenski ter njih nagovorom udanosti odgovarja slovenski. (Prav dobro! na desnici.) To se je zadnjič tudi godilo v Trstu pri prihodu Nj. cesarske visokosti presvitlega našega cesarjeviča. Tudi pri tej priliki je Nj. cesarska visokost sprejemala slovenske deputacije slovenski. Ne

smem pri tej priliki zamolčati, da je c. kr. namestnik v Trstu bil slovenskim deputacijam zapovedal, da imajo cesarjeviča ali nemški ali pa francoski nagovarjati (Čujte! čujte! na desnici.); isto so tudi ukazali županu sezanskemu. A deputacije se niso ravnale po tem ukazu; kajti presvitli cesarjevič je pri predstavljeni mestnega zbora samovoljno ogovoril jednega odbornika slovanski (Dobro! na desnici.) in jednako je župana sezanskega vpraševal in odgovarjal mu slovanski, če prav mu je zapovedan bil nemški nagovor. Ta dogodek je probudil veliko zadovoljnost in veliko veselje. (Dobro! na desnici.) Tako ravnanje utrjuje vez mej narodi in vladarsko hišo; ne utrjuje se pa s tem, če se silijo deputacije, da v tujem jeziku, morebiti francoski, govoré sè svojim vladarjem. Če uže najvišja vladarska hiša tako ravna ter z narodom govori v narodnem jeziku, bi pač primerno bilo, da bi tudi namestnik Depretis tako ravnal. (Prav dobro! na desnici.)

Gospod poslanec Teuschl iz Trsta je rekel, da on sam in trgovci v Trstu so popolnoma zadovoljni z namestnikom. To pač njemu ugaja in gosp. poslanec bode uže vedel zakaj; da pa mi nismo zadovoljni z njim, spričujejo pač moji dokazi. Gosp. poslanec Teuschl je trdil, da si je namestnik dal nalogo iz Primorjanov ustvariti Avstrijce. Če je gosp. poslanec s tem mislil na slovanske Primorjane, moram to slovesno odbiti; kajti slovanskih prebivalcev Primorskega nij treba še le prestvarjati v Avstrijce, slovanski prebivalci po vsem Primorji so uže stoletja in sloletja pravcati Avstrijci, verno in zvesto udani državi in najvišjej vladarskeji hiši (prav dobro! na desnici); taki so bili, taki so in taki bodo, teh nij treba še le prestvarjati v Avstrijce. Mi se ne moremo drugače čutiti kot Avstrijce.

Ta naloga gosp. namestnika Depretisa je tedaj nasproti slovanskim prebivalcem na Primorskem popolnoma nepotrebna in nečimerna, brez vse podlage.

Morebiti je častiti gospod mislil na italijanske prebivalce. Kar se tiče Italijanov, potegniti se moram za nje, tudi ti so dobri Avstrijci. Če je mislil na Italijane v Trstu in Istri, o teh jaz soditi ne morem. A s tem je priznal, da so na Primorskem še ljudje, ki bi državi lahko postali nevarni; priznal je, da se ravno ta nevarni živelj krepí, če se bode po Primorji ponemčevalo. In ravno pred to nevarnostjo bi jaz rad videl državo zabranjeno.

Gospod poslanec je dalje rekel, da nemamo potrebne terminologije za šole. Preverjen sem, da bi ne prišli v nobeno zadrego ustanoviti še one tehnične izraze, katerih še morebiti doslej nemamo. Če pregledate nemško terminologijo, zapazili bode, kako gomezi po njej polno francoskih, grških in latinskih besed. Gospod poslanec pa naj se zaradi tega le popolnoma umiri, kajti povem mu, da imamo uže terminologijo za ljudske in srednje šole, da te nam nij treba še le ustvarjati.

Kar se tiče poziva, naj se le pridno učimo, da bi študije na blagor porabljali, treba nam pač nij njegovega poziva, kajti mi hočemo izobraziti naš narod ter kaj pridno preučujemo ne le nemški jezik, ampak tudi italijanski in francoski; naobraženost drugih narodov si hočemo prilastiti ter jo podeliti svojemu narodu.

Slavna gospoda, vi pač dobro veste, da se nemški narod izobrazuje s pomočjo nemškega jezika. Isto velja tudi nam. Mi Slovenci se tudi na naravnej podlogi, namreč s pomočjo slovenskega jezika hočemo prisvojiti naobraže-

nost drugih narodov. To je naravno, nenaravno bi pač bilo, ko bi vpeljali nemščino, kajti s tem bi ponemčili le posameznike, a nikakor bi ne izobrazovali naroda. Kajti narod, naš slovenski narod, ki se je stoletja in stoletja branil in ubranil ponemčevanju in poitalijančenju, se dandanašnji ne da več ponemčiti, kajti preživo se zaveda svoje narodnosti ter bi se potujčevanju branil z vsemi pomočki.

Res je, da na Goriškem Italijani in Nemci ne zavirajo našega narodnega razvitka; to je tudi prav naravno. Saj Slovenci, Italijani in Nemci prav mirni žive drugi poleg drugih; a dosedanje vlade so zavirale našega naroda razvitek (Tako je! na desnici) in te ovire bi videli radi odpravljene (Dobro! na desnici). Saj je dolžnost vladi, da ne odstrani le teh ovir, ampak da tudi blagovolno podpira naš razvitek.

H koncu naj omenim še sporazumljenja in sprave. Da, gospoda moja, po besedah gosp. poslanca tržaške kupčijske zbornice bi bilo pravo, da se Slovenci ponemčujejo, da se jim celo v ljudske šole nemščina vriva, a jaz moram reči, da se tem poti ne bode prišli do sprave. Povem vam naj, da sta se narodnosti v grofiji goriškeji (slovenska in italijanska) popolnoma zedinili mej seboj. V ondotnem deželnem zboru smo se uže leta 1869 res po viharnih bojih popolnoma spravili in sporazumeli mej seboj (Čujte na desnici) ker oba naroda priznavata ravnopravnost drug drugemu. V deželnem zboru se obravnava slovanski in laški in postave se sklepajo slovanski in laški. Poročila in zapisniki se pišejo v obeh jezikih in tako vlada najlepše sporazumljenje. Mi se ne prepiramo več mej seboj, ampak vsi, Slovenci in Italijani skušamo, kako bi na duševnem in gmotnem polji bolj napredovali. (Dobro! na desnej.)

Sporazumeli in spravili se bode, ko bode tudi nam priznali ustavno zagotovljene pravice ter nam ne bode odrekli pomočkov za njih izvršitev, a sporazumeli in spravili se ne bode toliko dolgo, dokler vi Slovence imate narodnost nižje vrste, ki se vsakakor ima ponemčiti. (Dobro! na desnici.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. maja.

„Politik“ piše, da je **cesar** izrazil dr. Šromu, ko je ta bil pri njem v avdijenciji, svoje zadovoljstvo in priznanje o tem, da so parlamentne obravnave, v kolikor jih more večina nadgospodovati, razmerno mirne.

Časopisi se norčujejo iz „ustavovercev“, katerih politika kaže prav njihovo nezrelost. Najprej nepremišljeno ostavijo državni zbor ter beže iz dvorane, potem demonstrativno romajo skozi dunajsko mesto na Kahlenberg, — družega dne pa zopet skesano pridejo v zbornico. „Ustavovercem“ se očita, da lehkomišljeno obrabljajo še zadnje orožje.

Fzgm. baron **Filipovič**, načelnik vlade v Vojnej Krajini, je prosil, da sme iti v pokoj. „Obzor“ pravi, da zato, ker zahteva ogerška vlada, da bode samo ona dobila v roke krajiško investicijsko zaklado in da samo s tem pogojem dovoli, da se Krajina vtelesi Hrvatskeji. S tem pa Filipovič nikakor nij zadovoljen.

Poročali smo uže, da je v **Spiljetu** dne 18. t. m. zgorelo tamošnje italijansko gledišče. Italijanissimi pa zdaj obdolžujejo narodnjake hrvatske, da so ti zažgali. In pri požaru je **c. kr.** namestniški svetovalec renegat Koporčić besno kričal: „Ti narodni roparji so nalašč zažgali gledišče. Da bi jaz še ukazoval, takoj bi dal 50 teh narodnih lumpov zapreti in pričel bi s tem . . . . . baronom Rodičem.“ —

Vnanje države.

Iz **Carigrada** se javlja 22. t. m.: V včerajšnji seji so poslaniki in otomanski pooblaščenki določili konvencijo in vojaški dostavek, ter bodo denes popoldne ob petih pogodbo podpisali. Ta podpisana pogodba predloži se kralju Juriju, ki bode imel direktno sè sultanom konvencijo skleniti. V to svrhu da bode grški poslanik v Carigradu pooblaščen. Evropski poslaniki v Atenah bodo izjavili Komundurosú da vlasti ne morejo nobene spremembe te konvencije pritegniti, ter ga bodo pozvale, da takoj Konduriotisa pooblasti, da sme skleniti konvencijo.

Poročila iz **Bukarešta** vedo povedati, da se je 22. t. m. kronanje novega kralja sijajno vršilo. Kralj ima železno krono, kraljica pa zlato.

Dopisi.

Iz Zagorja na Notranjskem 19. maja. [Izv. dopis.] V izvirnem dopisu iz Ilirske Bistrice od 11. maja v vašem listu od 19. maja sem bral okrožnico spoštovanega gospoda c. kr. okrajnega glavarja Postojinskega od 6. maja t. l., v katereji prepoveduje nabiro voznikov za Bosno v Postojinskem glavarstvu, katero prepoved z več razlogi podpira, poleg pa mene za lažnika, vznemirjalca ljudstva itd. zaznamuje.

Da si podpisani sam to nabiro izmislil nijsem, je razvidno iz odloka sl. c. kr. okrajnega glavarstva v Postojni od 10. maja t. l. št. 4088, kateri ono prepoved zopet preklicuje in se tako glasi:

Št. 4088. Županijam!

Potezaje se na dopis od 8. t. m. št. 4088, s katerim se je nabiranje voznikov za Bosno omenilo, se pojasnuje, da nij nikomur prepovedano, se v to družbo, če mu je volja, zapisati, ampak samo nabiranje voznikov po agentih od vasi do vasi se prepoveduje, zato, ker dá to ljudem povod do vsake vrste izmišljij in laži, vznemirovanja in nepotrebnih stroškov; s tem se pa neče in tudi vzdajnič nij hotelo reči, da ravno Staver in Kirn te laži okolo trosita, ampak ljudstvo se samo opozoruje, da gre dosti besedij okolo, katere imajo malo verjetnosti v sebi, posebno, če se pomisli, da cesarskim oblastnijam od njihovih višjih glede tega nabiranja nij nič naznanjeno.

C. kr. okrajno glavarstvo v Postojni dne 10. maja 1881.

Globočnik m. p.

Ako je pa morebiti, kakor se v dopisu iz Ilirske Bistrice od 11. maja t. l. bere, Kirn denarje od posameznih strank pobiral, podpisani za to nič ne ve ter tudi nabire voznikov, še manj pa nabire denarja Kirnu izročil nij.

Ako torej političnim ali drugim oblastnijam ta nabira nij po volji, naj bi se dotičnemu društvu prepovedala, ne pa od imenovanega društva najete agente kompromitiralo.

Franc Staver.

Iz soške doline 19. maja. [Izv. dop.] Kako se pod g. Depretisom naše narodne terjatve spoštujejo, kako se ozir jemlje na primorske Slovence, kaže naj sledeče.

Pred tremi meseci bila je služba c. kr. okrajnega živinozdravnika v Gorici, po odhodu g. Perka, izpraznjena in mislili smo trdno, ker imamo domačih živinozdravnikov, da nam vlada moža semkaž pošlje, kateri naš jezik dobro umeje in ga tudi znati mora, ker njegov posel zahteva, da kmeta podučuje, kako mora sè živino ravnati, kako se lahko boleznij varujejo domače živali itd. Služba okrajnega živinozdravnika v Gorici obsega tri glavarstva, kjer večidel Slovenci bivajo, izvzemši glavarstvo

gradiščansko. In kaj se je zgodilo? Imenovan je za to mesto Lah, akopram so za to službo prosili slovenski živinozdravniki, ki so vseh treh deželnih jezikov popolnem zmožni, možje, kateri so uže v cesarski službi. Sedanjemu živinozdravniku v Gorici je ta služba prva. Se ve da Italijanom mora se dati najboljši kos pečenke, Slovencu pa kost.

Vprašamo le naše slovensko ljudstvo po Vipavskem, okolo Gorice, po Tolminskem in Cerkljanskem, kako boste z Lahom govorili, če pride k vam, vas podučevati. Bode-li vaša krivica, če ne boste tako delali pri bolnej živini, kakor zakon zahteva? Recite, dajte nam moža, kateri nas razumeje, ker Laha mi ne umejemo. Čemu je namestništvo službo razpisalo s pogojem, kdor pozna deželne jezike, ima prednost? Čemu morajo naši domači živinozdravniki na tujem kruh služiti, k nam pa Lahe pošiljajo. Prosimo v imenu našega prebivalstva, naj bi se g. dr. Tonkli, naš poslanec, na pravem mestu oglasil zaradi te zasušnice, katero je zopet dobilo narodna ravnopravnost.

Iz Žirov 16. maja. [Izv. dop.] Tempora mutantur nos et mutamur in illis. Vse se je spremenilo in predručilo. Stara narodna noša se je skoraj povsod odpravila in uže vidiš po vaseh na kmetih vsaj mladino vso po novejši oblečeno. Ustanovilo se je novih zavodov, čitalnic, bralnih društev itd. Tudi mi Žirovci nismo zaostali, kajti začetkom letošnjega leta osnovali smo bralno društvo, po kojem se razširja mej našimi vaščani omika, koje je prav potreba. Naročeni smo na več časopisov i političnih i leposlovnih. Prav veselilo me je, ko se je kmalu mnogo udov oglasilo in mislil sem si, če bo šlo tako dalje, znamo pa še do kaj večjega dospeti, in ne bo se zamoglo več čuti od prevzetnih Idrijčanov: „Žirovec je surovec.“ Toda zdaj se mi zdi, da društvo bolj hira, kot napreduje; kajti mnogi nemajo veselja do tega. Nekateri se izgovarjajo, da so predaleč. A to je prazen izgovor, ker se časopisi udom tudi na dom prinašajo. Posebno sem se pa čudil, ko sem zapisnik udov pregledoval in videl, da je iz vasi D., ki je komaj 1½ četrt ure od Žirov oddaljena in precej velika, samo eden v to društvo vpisan. Tega so pa večidel krivi nekateri možje, ki imajo nekoliko več avtoritete ali veljave, ker ljudstvo k tem premalo vsodbujajo. Zakličem vam rojaki nikarte omagovati! Bi li ne bilo sramotno za vas, ko bi društvo, ki je ravnokar ustanovljeno, poginilo. Torej na noge, naprej, da nam pride „doba zlata!“

Iz Krškega 22. maja. [Izv. dop.] Pri slavnosti venčanja našega presvitlega cesarjeviča se je naše mesto oziroma tukajšnje meščanstvo še v drugem obziru odlikovalo. Osobito pa se je domoljubno-lojalnega izkazal naš poštar, g. Avsec. Poslal je k poroki cesarjeviča v Beč 300 krških rakov ki so dne 19. maja pri dvornej gala-pojedini tudi na mizo prišli. Raki poslani so bili tako lepi, da je jeden sam pol funta tehtal. Na to je dobil g. Avsec pohvalno pismo od grofa Kinskega, c. kr. oberstkihenmajstra Nj. veličanstva našega cesarja. Tako imenitni so torej krški raki! (Le skrbite, o možje, da vam ne bodo — pošli! Ur.) Naš g. poštar je na dan poroke cesarjeviča Rudolfa podaril tudi tukajšnjim revežem 10 gld.

Iz Toplic na Dolenjskem, 13. maja [Izv. dop.] Našega cesarjeviča poroko smo tudi pri nas slovesno praznovali. Na predvečer okolo devete ure naznanil je strel početek slo-

vesnosti. Kakor bi trenil bile so vse hiše razsvetljene in godba spremljana od požarne brambe z baklami svirala je po Toplicah. Hiše so bile vse lepo okinčane, vzlasti pa kopelji, tako imenovani grad. Zjutraj ob osmeji uri prišli so učenci in učenke iz Bavte vasi in Šic, da so tu s topliški skupaj obhajali svečanost. Mej njimi so bili seosebno lepo okinčani učenci in še lepše učenke iz Bavte vasi. Ob devetih je bila slovesna sv. maša, katere so se razen šolske mladine in mnogega družega ljudstva udeležili tudi krajni šolski svet od navedenih šol, požarna bramba in žandarmerija. Po dokončanej službi božje je podpredsednik krajnega šolskega sveta gospod župnik Marolt v šoli zbranej mladini govoril jedrnato besedo o poroki cesarjevega naslednika. Učence topliške šole je pozdravil pričujoče gospode, učenke in učenke, ki jih je bilo vseh nad štiri sto. Za njimi so še drugi učenci in učenke govorili o cesarjeviču Rudolfu in o princezinji Štefaniji. Ko je bila pevana cesarska in še nekatera druga patriotična pesen, odšla je šolska mladina na odločni kraj, kjer sta se imeli vsaditi dve lipi, ena imenovana Rudolf, druga Štefanija. Ljudstva se je vse trlo. Učitelj iz Bavte vasi gospod Kalinger razloži množici zakaj da se ravno denes saditi in s tako slovesnostjo te dve lipi. Kakor mali drevesci naj bi vedno rastla tudi naša Avstrija in vedno krepkejša in mogočnejša postala mej drugimi evropskimi državami, je dejal in dostavil, da naj nam mlada zaročenca, kakor vso hišo Habsburg, Bog ohrani! Tisoč grl je pritrdilo. Bog jo živi! in godba zaigrala je cesarsko pesen.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Na Dunaji 24. maja. (Državni zbor.) Lienbacherjev šolski predlog je bil denes v tretjem branji sprejet s 151 glasovi zoper 141 glasov. Zakon o davku na točenje pijače se je sprejel tako, kakor ga je bila gospodska zbornica sklenila. — Z izvrstnim govorom je poslanec Obreza utemeljil svoj predlog glede borznega davka.

Domače stvari.

— (G. deželni predsednik Winkler) se je v ponedeljek zjutraj z nagličem povrnil z Dunaja.

— (God slovanskih blagovestnikov ss. Cirila in Metoda) t. j. 5. dan julija nij zapovedan praznik, razen na Moravskem, kjer sta deželna zavetnika. Tako poroča „Sl.“ in pristavlja: Letos se bo praznik vendar po več krajih n. pr. po Hrvatskem dokaj slovesno obhajal. Tudi v naši škofiji se ima dotično papeževo pismo nedeljo poprej brati, ali po večkrat razlagati.

— (Prve črešnje) prinesle so Vipavke zadnji petek 20. maja v Ljubljano.

— (Ponarejeni srebrni goldinarji) zopet na dan prihajajo po Ljubljani. V nedeljo po noči je mestna policija zaprla neko malovredno žensko. Pri njej se je našel ponarejen srebrni goldinar. Ženska je izjavila, da ga je prejela od neznanega moškega.

— (Ponarejevalci srebrnih goldinarjev.) Pred ljubljanskimi porotniki so se imeli pretekli petek in soboto zagovarjati štirje kmetje iz Besnice blizu Ljubljane, na čelu jim kmet Habič, ker so od cinka ponarejali srebrne goldinarje. Delo je bilo, ker niso imeli možje nobene izurjenosti, zato se ve da jako primitivno in takoj, ko so začeli ponarejeni denar izdajati, bili so zasačeni od žandar-

jev. Ponarejalci so vsi tajili svoje dejanje, a nij jim pomagalo nič, kajti po pričah se je hudodelstvo dokazalo. Obsojen je bil Habič na 2 leti teške uječe, njegovih po njem zapeljanih pomagačev jeden na 1½ leta, drugi na 10 in tretji na 8 mesecev teške uječe.

— (Pošta mej Metliko in Črnomljem.) O poštnem vozu, ki vozi mej Metliko in Črnomljem, nam od potovalcev po tej črti prihajajo opravičene pritožbe, da je to pravi voz za trpinčenje potovalcev. Ti morajo drago voznino plačevati a potem dospejo na pol polomljeni na svoj cilj.

— (V Muljavi pri Krki) so imeli volitev novega župana 8. maja in je jednoglasno izvoljen bil Jožef Špendal iz Polja. Naš dopisnik čestita občini, da je dobila zmožnega moža, ki imajo ljudje zaupanje vanj; Špendal je bil uže preje 3 leta za župana, potem 3 leta za odbornika in se je prav dobro obnašal, zato zo ga veseli vsi občani.

— (Iz Št. Petra na Krasu) nam pišejo: Dne 22. t. m. je bila v podžupaniji Klenik volitev občinskega odbora. Voljeni so: Anton Vodopivec za podžupana, Anton Brgoč in Luka Smrdel za odbornika.

— (Akademično društvo „Slovenija“) na Dunaji napravi denes v sredo 25. maja t. l. sejo na spomin svoje trinajstletnice. Dnevni red: 1. Prečita se zapisnik. 2. „Prvo leto našega društva“, predava M. Murko. 3. Slučajnosti. Potem zabava. Začetek ob 1/2 9. uri zvečer. Lokale: Restauration Seidinger I. Kärthnerstrasse 61. (pri Elizabetinem mostu.) — K obilnej udeležbi vabi uljudno odbor.

— (Iz Krškega) se nam poroča: Bela zastava vihra uže včeraj in denes (19. in 20.) na jetnišnici tukajšnje c. kr. okrajne sodnije v znamenje, da nij nobenega ujetnika v njej, cesar uže menda kacih 10 let nij bilo. Ljudje se tedaj v obče boljšajo, le nekateri tukajšnjih trgovcev so trdovratni grešniki in so pri zadnjih volitvah spet potegnili z našimi nasprotniki.

Razne vesti.

* (Otrok otroka umoril.) V Dorpu pri Selingenu je dvanajstletni šolar zaklal petnajst let starega svojega tovariša.

* (Prebivalstvo ogerskih mest.) Mesto Pešta ima 360.000 prebivalcev, Vasarhely 74.000, Debrecin 51.359, Segedin 50.983, Požunj (Pressburg) 48.284, Therisiopele 61.655, Kečkemet 46.000, Arad 35.700, Kolosvar 28.870, Košice 26.420, Alba 25.500, Temešvar 33.900, Vršeč 23.000, Zombor 25.000, Veliki Varadin 31.400, Fünfkirchen 28.700, Novisad 31.300. Prebivalstvo v mestih se je pomnožilo, na deželi pa zmanjšalo. Največ se je skrčilo prebivalstvo v rumunskih okrajih, najbrž so se mnogi v rumunsko kraljevstvo preselili.

IV. izkaz o darilih za Jurčičev spomenik.

Do sedaj je bilo nabranega . 434 gld. — kr. in jedna srečka ljubljanskega posojila.

Temu so dodali:

Dr. Vošnjak Josip drž. poslanec . . .	10	„	—	„
Pfeifer Viljem drž. poslanec . . .	10	„	—	„
Vitez Schmsid J. drž. poslanec . . .	20	„	—	„
Obreza Adolf drž. poslanec . . .	10	„	—	„
Dr. Poklukar Josip drž. poslanec . . .	5	„	—	„
Klun Karel drž. poslanec . . .	5	„	—	„
Knez E. Windischgrätz drž. poslanec . . .	5	„	—	„
Baron Gödel-Lanoy drž. poslanec . . .	10	„	—	„
Grof A. Margheri drž. poslanec . . .	5	„	—	„
Dr. Turner P. v Buda-Pešti . . .	10	„	—	„
Dekleva Anton . . .	20	„	—	„
Križaj Josip . . .	1	„	—	„
Pleteršnik Maks . . .	5	„	—	„
Špendal Fran v Tržiči . . .	3	„	—	„
Dr. Zupanec Jarnej . . .	15	„	—	„
Jamnik Miklavž v Medvodah . . .	15	„	—	„
Jamar Andrej na Fužinah . . .	2	„	—	„
Dr. Glančnik Jarnej v Mariboru . . .	10	„	—	„
Pelc Anton . . .	—	„	20	„
Pri jour fix-u Sokolovem nabranega . . .	10	„	80	„
Skupaj . . .	606	gld.	—	kr.

in jedna srečka ljubljanskega posojila.

Zahvala.

Da banka „Slavija“ ve čislati požarne brambe, je pokazala s tem, da je blagovoljno podarila prostovoljne požarne brambi žavskeje za njeno gasilno delovanje pri požaru 28. marca 1881 g. dr. Tarbarnjevega poslopja lepi znesek 30 gold. Za zdatno nagrado izreka banki v imenu prostovoljne požarne brambe presrečno zahvalo
V Žavci 21. maja 1881.

Janez Hausenbichler,
načelnik.

Dunajska borza 24. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	15	"
Zlata renta	95	15	"
1860 drž. posojilo	133	—	"
Akcije narodne banke	833	—	"
Kreditne akcije	349	—	"
Londou	117	15	"
Srebro	—	—	"
Napol	9	30	"
C. kr. cekini	5	52	"
Državne marke	57	20	"

Loterijske srečke.

Na Dunaji 14. maja: 35, 78, 40, 49, 79.
V Gradci 14. maja: 39, 25, 83, 77, 14.

Št. 7611.

(295—1)

Razglas.

Za prosto kopanje je letos kot do sedaj Gradašica nad Kolezijevim málinom v Trnovem, na tako imenovanej Talavanskej senožeti odločena.

To se naznani s pristavkom, da se pri prostem kopanju naravnost ne sme žaliti in da je na drugih, znotraj ali blizu mesta in predkrajih ležečih krajih kopanje prepovedano.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 20. maja 1881.

Župan: Laschan.

Št. 6399.

(296—1)

Razglas.

Mestna kopelj Kolezija je odprta in je občinstvu proti plači določene tarife na razpolaganje.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 23. maja 1881.

Župan: Laschan.

Št. 7726.

(297—1)

Košnja v najem!

V **ponedejek 30. maja 1881** dopoldne ob 9. uri se bode košnja mestnih senožetij ob zagrebškeje cesti pod Rakovnikom pri konjači v Trnovem in pri kolezijskem málinu po očitnej dražbi kosoma v najem oddala in se najemniki vabijo ob 9. uri dopoldne na travnik pod Rakovnikom.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 23. maja 1881.

Župan: Laschan.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet,

pomagajo takoj, če ima človek krč v želodci, migréno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr ih, mastno zgago. Telo se hitro sešiti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kislino. Davici in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. **J. Svoboda** v Ljubljani, à flaçon 30 in 50 kr. av. velj. (247—6)

Nenavadno velik, sé slamo krit

kozolec,

z 28 štantov, dobro ohranjen, bo v soboto dné 28. maja 1881 ob 10. uri dopoldne na **belneškeje graščini** zraven **Moravé** prav po ceni na dražbi prodan. Pri tej priložnosti se bo tudi **hišno orodje** prodalo. Kupčevalci so sem povabljeni. (280—2)

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Išče se stanovanje,

dve lepo meblirani sobi. — Ponudbe naj se oddadé v „Národnej tiskarni“.

Broj 3350.

Razpis

pisarske (dninarske) službe pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Sežani z letno plačo 480 gld.

Prosilci za to službo naj vlože svoje prošnje pri omenjenem glavarstvu do

15. junija l. l.

in dokažejo, da so popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika in da imajo lep rokopis. V Sežani, 18. maja 1881. (285—3)

Velika loterija
NARODNE RAZSTAVE
v MILANU.

Potrjena od kraljeve italijanske vlade.

Dobitki znesó

frankov 700.000,

od katerih glavni dobitki v znesku

fr. 400.000 v zlatu

so:

fr. 100.000 v zlatu

„ 50.000 „ „

„ 60.000 „ „

„ 40.000 „ „

„ 20.000 „ „

in 495 dobitkov, v razstavi nakupljenih umetnih rečij skupne vrednosti

frankov 400.000

in več družih dobitkov, v razstavi nakupljenih rečij.

Jeden loz velja 1 marko = 50 kr. av. vr.

Loze prodaja na drobno in debelo samo gospod E. E. Oblieght v Milanu.

Posilja jih na tuje, če se znesek pošlje ali pa na pošti plača. Za frankovanje naj se pripošlje 10 kr. a. v. v poštnih znamkih za vsacih 5 lozov. Ako naj bo priposljanje priporočeno, potem se ima za frankovanje poslati 30 kr. (294—1)

Umetne (640—42)

zobe in zobovja

postavlja po najnovjšem amerikanskem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celuloidu** brez bolečin. **Plombira z zlatom itd.**

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Hiša na prodaj.

V Rudolfovem, poleg glavne ceste v Zagreb v predmestji Kandija prodaja se hiša z lepimi stanovanji, obstoječih iz 4 glavnih in 1 postranske sobe, 2 kuhinji z hranil. ognjišči, 1 prodajalnicó, 2 kleti, z vrtom in njivo, vse v najboljšem stanu proti najugodnejšim pogojem. Natánčneje zve se pri Karel Fischerju, Rudolfovo št. 85. (291—2)

Umrlí so:

18. maja: Johana Mečić, meznarjeva žena, 38 let, na Dunajskéje cesti št. 32, za pljučno tuberkulozo.
19. maja: Gustav Cerar, dekle sin, 10 mes., na cesarja Jožefóvem trgu št. 2, za božjasajo. V deželnej bolnici.
17. maja: Ana Dobnikar, dmi-narica, 24 let, za jetiko.

Podpisani priporočam čestitemu občinstvu, posebno potnikom, svojo dobro oskrbljeno, blizu kolodvora **Št. Peter** uže 23 let obstoječo

„Národno gostilno“
(„Hôtel National“).

Naj vsakateri se potruži priti, kdor želi biti dobro in brzo postrežen z dobrim naravnim vinom: kraškimi teranom, dolencem, stariim hrvatom in dobro domačo vremšino ter svežno z ledenice Puntigamsko pivo, mnogovrstne domače in tuje botelije, likerje, domači 4letni slivovec vsake vrste in okusne jedi, vedno pripravljene spodobno opravljene sobe z več postljami; pri vsakem vlaku je sluga za spremstvo potnikov; najnižjo ceno zagotavlja

(144—6)

Ivan Korošec.

Kothe-jevo ustno vodo,

zbog njenih izvrstnih lastnostij zoper

zobne bolečine in ustni smrad znano, priporočá à flaçon 35 kr. z navodilom za rabo vred

JOH. GEORGE KOTHE,

dvorni liferant v Berlinu.

Podružnica: Dunaj, I., Tiefer Graben 37, I. V Ljubljani jo ima pravo samo lekarnar gospod **Jul. pl. Trnkóczy.** (194—7)

Najboljši

papir za cigarete

je

LE HOUBLON

francoski izdelek.

(153—4)

!!Svari se!!

pred ponarejevanjem.

Ta papir je pravi samo tedaj, ako ima vsak list znamenje **LE HOUBLON** in vsak karton spodaj stoječe varstveno znamenje in signaturo.

CAWLEY et HENRY, jedini fabrikantje **PARIS.**

Bergerjevo medicinično mjilo iz smole (Theerseife),

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah sè sijajnim vspehom zoper

izpuščaje na životu vsake vrste,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozelbljino, potenje nog. — **Bergerjevo mjilo iz smole** ima 40% koncent. **smole iz lesa** ter se stvarno od vsega družega mjila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne**, zahteve naj se odločno **Bergerjevo mjilo iz smole** ter naj se pazi na znano varstveno marko.

Kot **milejše mjilo od smole** za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper izpuščaje na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično **mjilo za umivanje in kopanje** pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-mjilo od smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

Jeden komad velja 35 kr. z brošurico vred. — Glavno zalogo ima lekarnar **G. HELL** v **OPAVI.**

V zalogi v vseh lekarnah cele države. **Glavne zaloge** pa imajo: V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V Kočevji J. Braune, V Krškem J. Bomeker, V Idriji J. Warto, V Kranji K. Šavnik, V Litiji Jos. Beneš, V Novem mestu D. Rizzoli, V Radovljici A. Koblek, V Vipavi A. Konečny. (22—9)